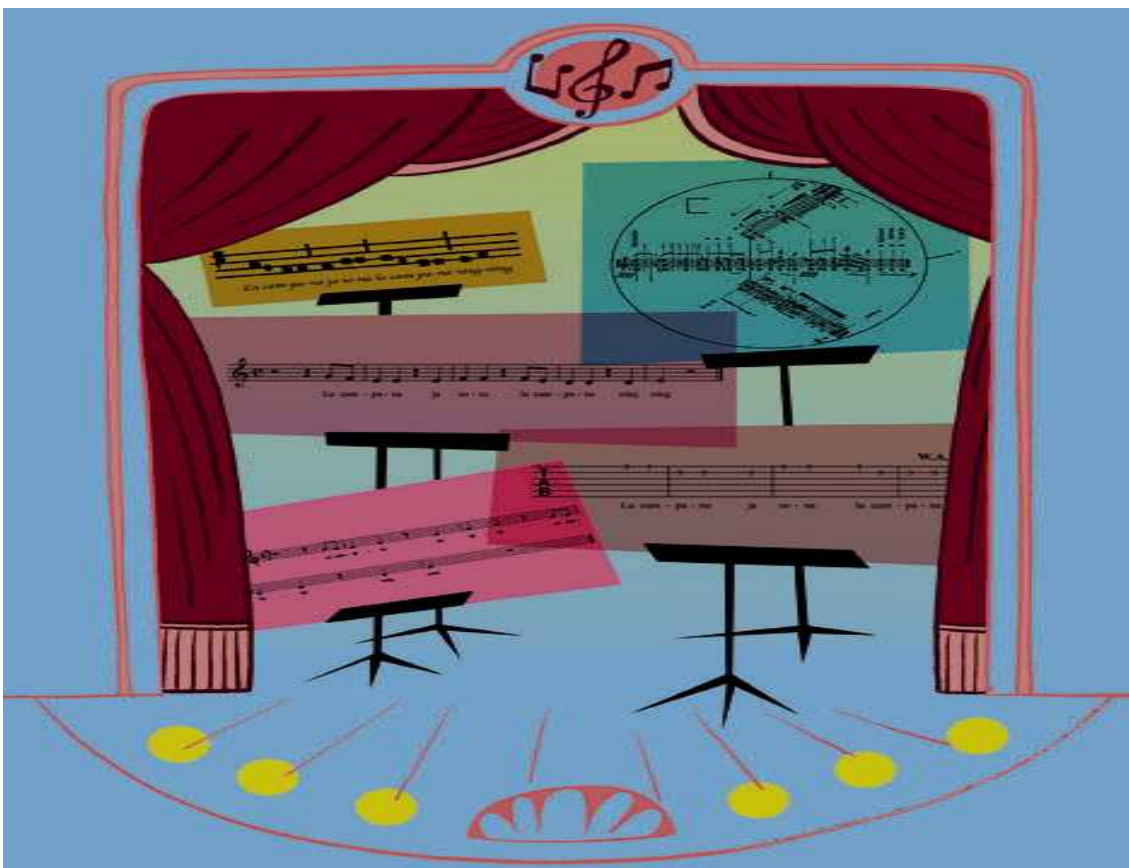

Dossier pedagògic

Ma, me, mi...Mozart

Autor del dossier: Núria Gibert

Il·lustracions: Dani Jiménez

1. Indicacions generals del cicle de concerts L'Escola va a L'Auditori

Portem els nens als concerts perquè la pràctica continuada d'aquesta manifestació artística contribueixi al gaudi de la música. Aquesta idea ha de ser present en les activitats prèvies i posteriors al concert. El nen no ha de viure el concert com una càrrega de treball ni tampoc com una estona de no-classe.

El seguiment regular que ofereix L'Auditori facilita aproximacions a la música en els seus diferents estils i gèneres i, a la vegada, facilita l'observació en directe dels instruments musicals i de la interpretació musical (vivència musical).

1.1. Característiques dels concerts programats en el cicle

- Són concerts. Això vol dir que pràcticament no hi ha paraula, sinó que tot és música.
- La temàtica de cada concert és molt oberta i el repertori combina en cada concert estils i gèneres diferents.
- Els intèrprets s'han triat d'un a un i s'ha buscat sempre un alt nivell d'interpretació i una bona capacitat de comunicació.
- Per donar a cada concert el ritme adequat a l'edat de l'alumnat a qui s'adreça, es juga amb petits elements escènics, que mai no prenen el protagonisme a la música i que són coordinats per un professional en direcció escènica.

1.2. Objectius principals a l'hora de dissenyar aquests concerts

Els objectius principals a l'hora de dissenyar aquests concerts són que els alumnes gaudeixin del fet d'escoltar música en directe i que aprenguin a anar a concerts. A més, es poden definir altres objectius relacionats generalment amb l'àrea curricular de música i que variaran lleugerament segons els continguts específics de cada concert. Seria bo que no oblidéssiu aquests dos objectius principals que us detallem: gaudir de l'audició de música en directe i aprendre a escoltar-ne per mitjà de la pràctica habitual.

1.3. Pautes d'actuació per afavorir un bon aprofitament dels concerts

DES DEL CENTRE EDUCATIU

Aspectes musicals

- Haver-se informat dels continguts. Triar aspectes adients al nivell de coneixements i bagatge en les audicions per tractar a l'aula prèviament.
- Treballar a l'aula el programa del concert.
- Triar alguna cosa per continuar treballant a l'aula després d'haver assistit al concert.

Algunes normes cíviques i de comportament que l'alumnat ha de conèixer abans d'assistir al concert

- Per escoltar música, no s'ha de parlar.
- No es poden menjar xiclets dins L'Auditori.
- No es pot sortir de la sala de concerts a mitja actuació.
- Als passadissos i a la sala de concert, cal entrar-hi i sortir-ne sense córrer ni cridar.
- La comunicació amb els músics ha de ser correcta: no s'ha de cridar, xiular parlar mentre actuen.
- Els professionals que actuen, els companys del públic i l'espai que ens acull es mereixen el nostre respecte independentment de la valoració personal i individual del concert.

DURANT EL CONCERT

El professorat s'ha de fer responsable del grup i prendre les mesures i decisions adequades en cada situació a fi de garantir l'audició al conjunt del públic. Per això, us demanem que:

- Abans d'entrar a L'Auditori, induïu el vostre alumnat a la tranquil·litat.
- Vetlleu pel comportament dels vostres alumnes durant el concert.
- Penseu abans amb qui asseureu aquell alumne a qui costa estar atent.
- Trieu el vostre seient per poder veure el vostre alumnat amb facilitat.
- Tingueu una actitud que afavoreixi la consecució de l'ambient adient a cada concert.
- Recordeu que no s'ha d'acompanyar la música picant de mans, si no és que es demana des de l'escenari.

Un concert sense unes actituds correctes no és educatiu. I nosaltres som un servei educatiu. Per això, ens reservem el dret, si cal i d'acord amb el professor de música de cada grup, de demanar a alguna persona o a algun centre que abandoni la sala de concerts si la seva actitud en distorsiona la bona marxa o dificulta l'aprofitament de l'espectacle als companys.

2.-Indicacions generals sobre “Ma,me,mi...Mozart!”

2.1.- Sentit del concert

Ma,me,mi...Mozart! és un concert que té l'objectiu d'apropar l'obra d'aquest compositor als infants de 2 anys en endavant. El seu repertori, els arranjaments realitzats, i la seva orientació pedagògica, permet treballar aspectes musicals: pulsació,ritme,improvisació...,així com diferents efectes de la producció de la veu,coneixement d'instruments poc comuns en la música clàssica,així com característiques de l'època i apropament a la vida de Mozart. Tots aquests aspectes el fa obert a diferents edats de públic.

Les obres que escoltarem no són amb la versió original,però són una porta oberta per una banda, a jugar amb la música del compositor, i a la vegada una motivació per realitzar a posteriori, una audició de les seves versions originals.

Degut a la instrumentació emprada, molt diferent a la utilitzada per Mozart,i els arranjaments en què han estat tractades les obres que us presentem, apropem les composicions de Mozart a altres estils musicals propers al nostre segle , com a resultat de tot això tenim un ventall de treball molt ampli per realitzar en cada una d'elles. És aconsellable però, centrar en un o dos objectius a aconseguir en cada activitat, quan el treball el realitzem amb infants d'educació Infantil.

2.2.- Com es desenvoluparà el concert

El concert se situa en el nostre segle, ambientat al local on un grup de fans de Mozart es reuneixen, per gaudir de la seva música.

Els nostres personatges com a bons fans volen imitar la manera de vestir, cantar, tocar... del seu “*ídol*”, així que el vestuari té tots els trets característics de l'època de Mozart, i la música que interpreten són les diferents versions que fan de les seves obres.

L'escenificació es realitza bàsicament a l'escenari i al peu de l'escenari, però ocasionalment es desplaça pels passadissos laterals i central de la sala.

El públic d'adults i nens seuen a les butaques de la sala i intervenen en moments en què els músics els conviden a picar de mans, o a cantar, fet que es produeix en dues de les obres: (*n.8*) *Variacions sobre el tema: Ah, vous*

dirai-je, maman! i la (n.12) *Peus ràpids, coratge immediat* amb les cançons *Cada dia el dematí*, i *Les campanes*.

A l'escenari abans de començar, hi podrem veure un quadrat tapat (on es troba o on hi ha pintada la imatge del nostre protagonista: Mozart), al seu voltant es troben diferents instruments, uns penjadors (on els fans deixen les seves jaquetes quan ho necessiten o quan cal), un tamboret giratori de grans dimensions, i unes partitures a terra...

Tot s'inicia amb l'entrada d'una de les fans (la cantant), que entra observant feliç el local de la seva colla, fins que una de les partitures que ella recull li fa venir molts records, i a poc a poc tot desxifrant les notes..., recorda aquella cançó, i es posa a cantar. Amb el seu cant comencen a venir la resta de grup, fins que es troben tots dalt de l'escenari interpretant el primer tema.

La resta és un conjunt d'esdeveniments, que van suggerint el desenvolupament dels diferents temes que formen part d'aquest concert.

Per a més detalls podeu consultar el punt: **4. Guia del concert**, però no oblideu que a vegades pot ser més convenient no descobrir o revelar del tot l'escenificació, i el contingut que allí trobareu el podreu consultar després d'haver assistit al concert, ja que és molt agradable tornar a recordar el que més ens ha agradat.

3.- Objectius didàctics i continguts curriculars

3.1.- Objectius

- Escoltar i gaudir de l'obra musical de Mozart.
- Gaudir i aprendre del fet d'assistir a concerts, i de continuar aquesta experiència tonant a escoltar la seva música en un CD.
- Experimentar amb el cos i amb instruments i altres objectes, els elements musicals: pulsació, ritme, melodia, de diferents fragments de l'obra musical de Mozart.
- Expressar i comunicar les diferents sensacions experimentades en l'escolta de les obres de Mozart.

- Conèixer i després reconèixer, els instruments que intervenen en aquest concert.
- Reconèixer fragments de l'obra de Mozart.
- Crear obstinats rítmics i melòdics.
- Conèixer i experimentar l'efecte d'un arranjament en una obra musical.
- Interpretar cantant els fragments d'obres de Mozart accessibles al nivell de reproducció cantada dels infants.

3.2.- Continguts

* Sensibilitat i interès per l'escolta, l'observació i exploració de les **possibilitats sonores dels nostre cos i del material del nostre entorn** que ens permet realitzar produccions sonores.

* **Comprensió del llenguatge musical com a expressió** de les emocions i diferents sensacions, segons el diferent tractament del ritme i de la melodia que s'ha fet en cada obra.

*Curiositat, interès per conèixer **la vida de Mozart i les costums de la seva època**.

*Escolta activa de creacions musicals per a la discriminació, identificació i captació de **la pulsació i ritmes, estructures, qualitats dels sons i melodies**.

* **Coneixement dels instruments utilitzats en el concert**: mandola, guitarra, guitarra acústica, baglamás, mandolina italiana, tzouras, arxillaüt, xerrac, acordió, trompeta amb sordina, flügelhorn, clarinet baix, violí, darbouka, bendir, glockenspiel.

* **Coneixement i experimentació del material sonor no convencional** emprat en aquest concert.

* **Expressió i comunicació de fets, sentiments , emocions i vivències** produïdes per l'audició de les obres del concert.

* **Coneixement de diferents estils musicals i del significat d'un arranjament musical**.

* **Interpretació i creació:**

Reconeixement de la imatge dels instruments del concert

Interpretació de cançons tradicionals

Interpretació de danses creades amb l'estructura formal de les obres presentades al concert.

Reproducció d'obstinats rítmics i melòdics

Creació de partitures no convencionals

Interpretació de les il·lustracions del CD-llibre *i de la coreografia* presentada en el concert.

4.-Guia del concert

En aquest apartat us fem una breu referència, del desenvolupament del concert en cada tema musical. No entrarem en els detalls que aporten la part màgica del concert, aquests els deixem sense descobrir o revelar.

1. Gallimathias musicum, KV 32 - Núm. 5 Pastorelle

Quan la sala s'enfosqueix, del passadís central baixa la cantant, ella entra observant amb goig, tot el que veu dalt de l'escenari (representa un peculiar club de fans de Mozart, del qual és membre), segueix caminant fins a arribar-hi, on recull una de les partitures que hi ha pel terra escampades, i juntament amb uns cascavells, i una "mopa" (simbolitza un cavall), comença a cantar la melodia que està escrita en el paper. En sentir-la entren en escena la resta de músics, els seus companys del club de fans, interpretant amb els seus instruments la mateixa melodia. (1r tema).

2. Les noces de Fígaro, KV 492 - Non piu andrai, farfallone amoroso Un dels músics ens descobreix el quadre que s'amaga sota el gran mocador marcat amb una "M". I amb una salutació al personatge allí pintat, inicien el segon tema.

3. Die Zufriedenheit, KV 349 Centrant el paper principal amb la cantant, la resta de músics amb els seus instruments, aniran baixant de l'escenari en sentir com la cantant els va presentant dient el nom de l'instrument que

toquen. En acabar es trobaran dalt de l'escenari..., i sorpresa! Els hi fan una foto! Aquesta és la imatge central que surt al programa de mà.

4. Concert piano núm. 21, KV 467 - Andante

Els músics se situen dalt i al peu de l'escenari. L'estil musical d'aquest arranament, fa que un d'ells prengui un protagonisme especial i l'ambient ens transporta a presenciar un concert de jazz, rock... Marxem lluny de l'època de Mozart, però amb la seva música!

5. Sonata piano núm. 11, KV 331 - Alla turca

Un dels músics observa un objecte (instrument), i dubtant de la seva utilitat l'ensenya als seus companys. Aquest objecte resulta ser el mitjà que ens apropa la vivència musical de Turquia: tot un món relacionat per la seva música, amb algunes obres de Mozart.

6. La flauta màgica, KV 260 - Dies bildnis ist bezaubernd schön

Amb un canvi de distribució ràpid, un dels músics presenta un instrument que espanta molt la resta dels companys. Aquests reaccionen marxant cap al passadís central, però el seu so endolceix l'ambient...

7. La flauta màgica, KV 260 - Wie stark ist nicht

En aquest tema, dalt de l'escenari tan sols hi tenim dos músics: la cantant i el músic del instrument "misteriós" que ens han presentat a la imatge n.6. El so dolç que abans hem sentit, ara converteix el tema en una cançó per bressolar.

8. Variacions sobre el tema *Ah, vous dirai-je, maman*, KV 265 - El gall Quiquiriquic

Ara veurem com el gros tamboret que veiem dalt de l'escenari, pren el seu paper. Al damunt, tots els músics amb la cantant ens convidaran a cantar la cançó: *Cada dia al dematí*.

9. Petita serenata nocturna (Eine kleine nachtmusik), KV 525 - Rondeau (Allegro)

La cantant ens convida a despertar a la resta de músics que amb la cançó han quedat adormits, i així els preparem per interpretar el tema n. 9.

10. Minuet en fa major, KV 2a

Es realitza amb 3 músics, el violinista des del passadís central i els altres dos dalt de l'escenari. La música i els seus moviments ens recorden ninots d'una caixa de música.

11. Missa brevis en re, KV 194 - Agnus Dei

El quadre gira i... un nou personatge, i un director d'orquestra posen en marxa el nou tema.

12. La flauta màgica, KV 620 - Peus ràpids, coratge immediat (Schnelle FüBe, rascher Mut) (Les campanes)

El so del *glockenspiel* ens transporta a una de les grans òperes de Mozart: *La flauta màgica*, amb el seu ocellaire Papageno que ens convida a cantar amb ell.

13. Petite serenata nocturna (Eine kleine nachtmusik), KV 525 - Romance (Andante)

De nou tots dalt de l'escenari, descobreixen un nou objecte que fa canviar el timbre de la trompeta, aquest és el mitjà que transformarà l'ambient per escoltar el nou tema.

14. Dansa alemanya (Deutsche Tanze) En aquest tema, escoltem els glissandos instrumentals, representats pels moviment i el joc, que dos dels personatges fan amb uns mocadors.

15. Sonata per a violí en mi menor, KV 304 - Minuet

Veurem interpretat el minuet com a ball, per un músic i la cantant, que portant un mocador cadascun d'ells a la mà, ballen pel passadís central de la sala.

16. Divertimento núm. 4, KV 439B - Allegretto

Sembla que l'escenari es converteix en una festa, els músics ens conviden a picar de mans amb ells, i després d'una dolça melodia interpretada pel violí, la cantant ens presenta un nou instrument ..., és una joguina!

17. Allegro en do, KV 9a

Els músics baixen de l'escenari i ens apropen els seus instruments, seguint el ritme de les seves melodies.

18. Cassation, KV 63 - Andante

Ara els músics es troben entre el públic, però amb un canvi sorprenent de la melodia..., retornen a l'escenari.

19. Don Giovanni KV 527 - Deh vieni alla fiestra

A dalt de l'escenari, se situen la cantant i un dels seus companys dalt del tamboret giratori, la imatge recorda un passeig amb gòndola per les aigües venecianes.

20. Vine, estimada cítara, vine! (Komm, Liebe Zither, Komm), KV 351

Els músics baixen de nou de l'escenari, i apropant-se al públic pel passadís central, interpreten el tema amb els instruments, percussió corporal i ritmes vocals.

21. Concertone per a 2 violins i orquestra KV 190 - Andante grazioso

Dalt de l'escenari, tot es prepara per al comiat. Els músics cantant es posen les jaquetes i es disposen a donar fi al concert.

Però com els finals no ens acostumen a agradar, ells l'acaben convertint en un moment alegre, fent un homenatge amb tots nosaltres al personatge central d'aquest concert: Mozart!

5.- Propostes didàctiques

5.1.- Treball previ

Aquest concert s'ha fet tenint com a objectiu un compositor: W. A. Mozart, això fa imprescindible endinsar-nos abans que res en la seva persona. És necessari que l'adult que guiï el treball de l'infant, faci de nou una ullada a la vida i obra del compositor. Tractant-se de Mozart, ho recomano de manera especial: es tracta d'un compositor molt conegut i divulgat, aquest fet és bo per una banda, però és cert que en moltes ocasions la informació ens ha pogut arribar amb objectius externs als purament musicals. Degut això, és una gran oportunitat per obrir de nou les portes a aquest compositor, tot descobrint la relació de la seva obra amb la seva vida. Després d'aquest redescobriment, el següent pas serà el d'escoltar el CD seguint les propostes que allí es troben. A partir d'aquí us convidem a cercar les versions originals de les que més interès us ha despertat, tot observant les diferències i les aproximacions dels arranjaments presentats. Amb això, tenim el camí preparat per engrescar els infants a iniciar el passeig per les audicions que us oferim.

5.2.- Com iniciar el treball

5.2.1.- Sense seguir el fil conductor (seqüenciació de quadres relacionat amb les obres) **del CD-llibre**

En aquesta proposta, tenim dues versions:

- El treball amb els nens el podem realitzar escoltant algunes de les obres del CD, i a partir d'aquí motivar-los a conèixer el seu compositor.
- O bé iniciar primer la recerca de coneixements sobre la vida de Mozart i a continuació fer l'audició d'obres que nosaltres creiem oportunes.

La tria de les obres és important que siguin aquelles que per vosaltres hagin estat més engrescadores. El vostre entusiasme és bàsic per tal de transmetre interès als infants.

5.2.2.- Seguint el fil conductor del CD-llibre

El punt bàsic d'aquest projecte ha estat que: " Per Mozart fer música era gaudir, jugar... i nosaltres també podem fer el mateix amb la seva música". Per poder-ho fer, tindrem en compte tots els elements que nosaltres podem tenir per fer música: el nostre cos incloent la nostra veu, els instruments per acompanyar les nostres vivències musicals que podrem crear nosaltres, o utilitzar-ne dels convencionals, i finalment si volem, de les nostres improvisacions, podem realitzar partitures utilitzant grafies convencionals o no, depenent del nostre nivell. (Primera i última il·lustració del llibre).

A partir d'aquí, el llibre convida a fer les audicions seguint les il·lustracions com si anéssim a una pinacoteca, i en aquest camí a part de seguir les pautes pedagògiques proposades en el llibre, podrem descobrir diferents elements:

- De la vida de Mozart:

- Mitjans de transport de l'època i coneixement dels viatges que Mozart va realitzar des de ben petit. (il.lustr.1) El vestuari i altres detalls de la societat contemporània a Mozart les podem observar a les il·lustracions 0,1,2,3 i 13
- Mozart i la seva família:

Mozart feia música en família queda representat aquest fet en el quadre on podem veure el pare, la germana i el mateix Mozart, fent música: es troba a la pàgina de la il·lustració 1

La mare de Mozart, que de ben segur li va cantar moltes cançons populars, i va exercir una influència important en la seva vida. Veiem la seva imatge en un quadre que acompanya la il·lustració 8, amb Mozart dormint al costat.

Imatge de Mozart

• Paper de la música en la alta burgesia, i d'aquesta en la vida dels compositors. La il·lustració 2, representa una cantant entrant a palau és mostra de la realitat de l'època: En el classicisme els músics escrivien la majoria de les seves obres per a la societat burgesa, i eren interpretades molt freqüentment en els Palaus que eren de la seva propietat.

- Coneixement de les obres segons si Mozart les va escriure per a instrument, veu...:

Obres que Mozart havia escrit per instrument: audicions 1,4,5,8, 9,10,13,14,15,16,17,18,21

Obres que Mozart havia escrit per a veu i piano: audicions 3 i 20

Fragments d'òperes :audicions 2,6,7,12 i 19

Obra sacra (religiosa): audició i il·lustració 11

- Coneixement dels instruments del concert:

- Presentació i reconeixement dels instruments bàsics: mandolina, acordió, veu de soprano, flügelhorn, violí i clarinet baix. Audició i il·lustració 3

- Presentació i reconeixement del darbouka: audició i il·lustració 5 i 17

DARBOUKA

- Presentació i reconeixement del xerrac: audició 6 i 7.

- Reconeixement del clarinet baix: audició i il·lustració 6, 9 i 17.

CLARINET BAIX

- Reconeixement del violí: audició 1,4,9,10,15 i il·lustració 10 i 15
- Reconeixement de l'acordió: audició 5, il·lustració i audició 14
- Presentació i reconeixement de la guitarra acústica: audició 16

- Presentació i reconeixement del bendir fregat: audició i il·lustració 21

BENDIR

- Presentació i reconeixement de la mandola: audició 20

MANDOLA

- Presentació i reconeixement de la trompeta amb sordina:
audició i il·lustració 13

TROMPETA

- Presentació i reconeixement del baglamás: audició i il·lustració 10

BAGLAMÁS

- Presentació i reconeixement del glockenspiel: audició 12 i 15.

GLOCKENSPIELS

- Presentació i reconeixement del flügelhorn: audició 7 , 17 i 18.

FLÜGELHORN

- Presentació i reconeixement del tzouras: audició i il·lustració 13 i audició 18

TZOURAS

-Reconeixement de la mandolina: audició i il·lustració 19

MANDOLINA ITALIANA

- Presentació i reconeixement dels cascavells:audició i il·lustració 1

- Veu de soprano amb tractament de cant líric: audició i il·lustració 2,3,7,11,19,20.
  - Veu amb tractament diferent al cant líric: audició i il·lustracions 1,4,5,8,9,20 i 21
  - Veu interpretant una cançó que pot ser reproduïda pels infants: audició i il·lustració 8 ,“Cada dia al dematí” i la 12 “Les campanes”
- **De diferents estils musicals:** audició 4 (versió swing) i la 9 (jazz)
  - **Partitures musicals de diferents èpoques:** última il·lustració, després d’obrir el teló.

5.3.- Propostes didàctiques obra a obra

A continuació us oferim diverses propostes amb diferents nivells de dificultat. Depenent de l’edat dels nens i del nombre d’infants amb els que trebal·leu, veure-ho quines d’elles són més adients a la vostra realitat. Referent a la durada, us proposem que pels més petits (2 anys), aquelles obres en què l’exposició formal dels temes es repeteix més d’una vegada, quan feu amb ells les activitats, les feu si creieu convenient, una sola vegada.

1.- Gallimathias musicum, KV 32-Núm.5 Pastorelle

Instruments que intervenen: Flügelhorn, acordió, violí, mandola, veu, clarinet baix i cascavells

Aquesta obra va ser escrita per Mozart als 10 anys, aquest fet ens pot servir per parlar amb els infants de la precocitat de Mozart com a compositor, i introduir el relat dels nombrosos viatges que va realitzar de petit, per tal de donar a conèixer el seu “talent musical” a l’alta burgesia.

Propostes:

A.- L’obra ens ofereix la possibilitat de destacar per una banda **els cascavells** i l’altra la **veu**.

Estaria bé que els nens-es escoltessin l’obra i acte seguit els hi preguntem què els recorda. Probablement els suggerirà la imatge dels cavalls, degut als

cascavells. A partir d'aquí caldria tenir a l'aula **cascavells**, per tal de poder tenir contacte directe amb aquest instrument.

Una vegada experimentats els cascavells, tornarem a fer l'audició i els hi demanarem que cada vegada que sentin els cascavells facin el moviment que han fet abans, quan els han tocat ells a classe.

Després d'aquesta segona audició els hi preguntarem si senten quelcom diferent a un instrument acústic, tot ajudant-los a diferenciar **la veu** i de quina manera s'utilitza, com produeix els sons: podrem balancejar el nostre cos quan sentim la veu.

Una variant seria tenir una fotografia dels cascavells i una altra d'una persona cantant, i aixecar una o l'altra segons la seva aparició.

B.- L'obra també convida a caminar (tot seguint **la pulsació**), recorda el trajecte d'un viatge. Amb aquest objectiu, anirem caminant fins que sentim la veu sense el so dels cascavells, moment en que ens seurem i no tornarem a caminar, fins que sentim de nou els cascavells. Tot fent cada vegada el moviment més lent amb el **ritardando** que ens marca l'obra.

C.- Aquesta proposta serà la unió de la proposta A i de la B:

Després d'haver treballat amb els infants les dues propostes indicades (A,B), dividirem el grup-classe en 3 grups:

Grup1.- Aquest grup de nens respondrà a l'estímul dels cascavells, tot escollint per part del mestre, una de les opcions donades en la proposta A (proposta per reconèixer els cascavells).

Grup 2.- Aquest grup respondrà a l'estímul de la veu de la manera proposada a la proposta A (proposta per reconèixer la veu).

Grup 3.- Aquest grup, farà el recorregut que ens dóna la proposta B.

2.-Les noces de Fígaro, KV 492 - Non più andrai, farfallone amoroso

Instruments que intervenen: Veu, violí, acordió, clarinet baix i tzouras

Aquesta obra ens permet entrar en el món de l'òpera. És el moment d'explicar als infants, aquest gènere musical. Els nens ara acostumen a assistir a les representacions de teatre infantil amb fragments cantats, això facilita la comprensió del què és una òpera. Es recomanable veure petits fragments de diferents òperes, per tal d'observar i escoltar el context tan llunyà a la nostra època: el vestuari, l'escenografia i l'idioma utilitzat no és proper als infants.

També és necessari que s'acostumin a sentir la veu cantada operística, amb les diferents categories tímbriques: hem de tenir present les diferents categories de la veu humana, d'agut a greu tenim les femenines: **soprano, mezzosoprano, contralt** i les masculines: **tenor, baríton i baix**. Aquestes tenen un timbre diferent de la que normalment sentim a l'escola i als espectacles infantils que no tinguin com a objectiu, la música clàssica.

Una vegada haver fet la descoberta d'aquest gènere, podem explicar que a vegades les històries explicades (l'argument), són divertides i d'altres no, poden arribar a ser força tristes. Els personatges poden ser reals o imaginaris. Però de totes elles podem treure una conclusió que malgrat l'època en què es van fer van ser creades, segueix sent vigent ara.

“Les Noces de Fígaro” és una **òpera bufa**, per tant explica una història còmica. El fragment del CD, és una de les dues àries del personatge de Fígaro del 1r acte de l'òpera. El contingut temàtic està escrit en italià, i es tracta d'una de les òperes més importants de la Història de la Música.

En l'arranjament del CD, és cantada per la **soprano** i l'acompanyament instrumental també és diferent de l'original.

Propostes:

A.- Aquesta obra pel seu caràcter i el **tempo** tan fàcil de seguir, *ens resultarà agradable de caminar i/o seguir la pulsació* amb les mans. És ràpida i per tant molt propera a la pulsació natural dels infants. Per seguir la pulsació posarem la mà esquerra plana i la dreta amb dos dits, pica damunt de la primera.

B.- Aquesta obra és molt adient per introduir el món operístic, parlar de què es tracta aquest gènere musical utilitzant material de DVD, llibres que acosten el món de l'òpera als nens, i descobrint que la majoria d'elles estan escrites en alemany i italià.

3.-Die Zufriedenheit, KV 349

Instruments que intervenen: Veu, flügelhorn, acordió, violí, mandolina i clarinet baix

Aquesta obra Mozart la va escriure per a veu i piano, i amb l'arranjament que nosaltres us oferim té el següent desenvolupament:

Primer sentim la **mandolina** que inicia la introducció agregant-se a ella **l'acordió**. La melodia s'inicia amb l'entrada de la veu, quan queden sols els instruments s'afegeix al grup, el **flügelhorn** i tornem a sentir la veu acompanyada dels instruments citats, més tard la veu torna a fer silenci per aparèixer després, amb el **violí** que s'afegeix al grup instrumental. Després de l'últim silenci realitzat per la veu, la última participació la fa acompanyada del **clarinet baix** conclouent així, la intervenció de tots els instruments.

El caràcter de l'obra és alegre, tal i com nosaltres la hem presentat en el CD, ens obria les portes al coneixement dels principals instruments que coneixerem en aquest concert.

L'**esquema formal** és: **I**(introducció instrumental)-**A- I-A-I-A-I**

La *introducció instrumental* classificada com a lletra **I**: és realitzada pels instruments sense la intervenció de la veu, i ens permet passejar la oïda tot observant-los.

Classifiquem com a **A**: quan intervé la veu tenint el protagonisme però sempre acompanyada pels instruments.

Propostes:

A.- Cal tenir a l'aula fotografies individuals de cada un dels instruments que aquí presentem: **mandolina, acordió, flügelhorn, violí, clarinet baix i una cantant**. Abans d'iniciar pròpiament l'activitat, seria convenient que els nens poguessin sentir el so individual de cada un dels instruments (consulteu webs recomanades), relacionant-ho amb la seva imatge, així com diferenciar la veu d'una cantant soprano, d'una altra veu masculina (tenor, baríton o baix).

B.- També es pot escoltar l'obra, diferenciant senzillament els fragments que tenen i els que no tenen veu: dividim el grup-classe en dos grups de manera que uns representin els fragments on tan sols sentim instruments i els altres quan sentim la veu. Això es pot fer repartint mocadors d'un color al grup "Instruments" i un altre color al grup "Veu".

C.- Aquí proposarem una variant de la B: el grup que representa els instruments sempre belluga el mocador, donat que quan entra la cantant també sentim instruments, però podem també afegir que tenim a part 5 nens que porten la fotografia dels instruments que interpreten aquesta obra. Aquests tal i com van sentint l'aparició de l'instrument que representen, entren a formar part del grup "Instruments".

4.-Concert piano núm. 21, KV 467 - Andante

Instruments que intervenen: Veu, violí, clarinet baix, flügelhorn, acordió i arxillaüt

Aquí escoltem un fragment del moviment Andante, d'aquest concert. Un concert és una forma musical on intervé una orquestra simfònica i un o més instruments solistes, en aquest cas el piano. Aquest fragment després de la nostra intervenció, ha resultat una versió **swingada**.

Propostes:

A.- Per la versió que sentim al CD, ens convida a ballar i a moure'ns. És una bona ocasió per convidar als nens a bellugar-se, de manera lliure tot experimentant la delicadesa dels canvis melòdics dels instruments de vent i el seu diàleg amb la veu i el violí.

B.- Si volem treballar diferents timbres és aconsellable destacar l'arxillaüt, que marca constantment el ritme de base, i el violí que apareix i desapareix portant la melodia, mentre els instruments de vent fan l'harmonia, i finalment la veu.

B.1.- Depenent de l'edat dels infants és aconsellable treballar tan sols les intervencions del violí, deixariem el treball de reconèixer l'arxillaüt pels més grans. Per tant consistirà en centrar l'atenció en tots els moments en què el violí fa la melodia.

Farem dos grups i cada un d'ells tindrà una roba d'extensió gran. Un d'ells representarà el violí i l'altre els instruments de vent (sense la veu). Aquesta roba la farem voleiar cada vegada que sentim el nostre/s instrument/s. Quan apareix la veu tothom resta quiet, i observant si els nostres instruments també intervenen quan es canta. Això es comenta una vegada acabada l'audició i si es creu convenient passem a fer la proposta B.2.

B.2.- Afegim un grup de nens que quan sentim la veu ballen. La resta faran el mateix que en la proposta B1, però en el moment en què apareix la veu, segueixen responen amb les robes la intervenció del seu/s instrument/s.

5.-Sonata piano núm. 11, KV 331 - Alla turca

Instruments que intervenen: Flügelhorn, acordió, arxillaüt, clarinet baix, veu i darbouka

Aquesta obra és un fragment de la sonata n.11 per a piano, per les seves característiques, la seva melodia té ritmes i relacions melòdiques que ens apropen al poble turc. En l'època de Mozart la ciutat de Viena de manera més especial, vivia sota la influència turca pel que fa a costums, robes, catifes, art en general... per la invasió en el seu moment, de les tropes turques. Aquesta sonata és testimoni d'aquesta realitat. L'arranjament que sentireu al CD, reforça aquest caràcter pels ritme constant fet pel **darbouka** (instrument de percussió oriental) i la melodia de **l'acordió**.

Propostes:

A.- Diferenciar el timbre de 3 dels instruments: darbouka, acordió i veu.

A.1.- Primer podem diferenciar el ritme del darbouka i l'acordió en el seu paper de solista, moment on és molt clar el seu timbre:

Treballarem amb dos grups i dos tipus de material: cordes i cintes

Un dels grups serà el responsable de seguir el ritme del darbouka,lliurament amb les cordes i sense oblidar la llibertat de moviment amb el cos dels nens del grup. (És a dir durant tota l'obra)

L'altre grup bellugarà les cintes, en el moment en què l'acordió té el paper de solista.

A.2.- Escoltem de nou l'obra sencera estan atents quan apareix la veu i deduïnt el que diu: "pa-pa-pa-pa"i "da-ba-da-ba-da"

Acte seguit imiten aquests sons tots junts (amb els infants més petits serà difícil la reproducció exacte de totes les síl·labes a la mateixa velocitat, no pretenem la imitació exacte sinó la diferenciació de cada part), en el moment en què ho fa la veu.

A.3.- Dividirem el grup en tres grups: un serà el representant el darbouka, el segon de l'acordió solista i el tercer de la veu. Els hi donarem el material proposat a l'A1, i el grup de la veu: pot cantar, o donat l'agilitat en què es diuen les síl·labes i trobant-se ara amb dos grups que fan altres reaccions, podríem facilitar-ho aixecant els braços i bellugant les mans pels canells.

6.-La flauta màgica, KV 260 - Dies bildnis ist bezaubernd schön

Instrumentos que intervenen: Xerrac i clarinet baix

En aquest "trac", com en el 7 i el 12 sentirem diferents fragments , d'una mateixa Òpera"La Flauta màgica". És una òpera que en molts dels casos se li ha donat un sentit de conte de fades, i un altre de significat polític, concretament mesònic, ja que es creu que Mozart pertanyia a aquest grup polític. Com l'argument el podeu trobar en molts llibres i també a la web de Wikipèdia,no entrarem directament en ell, però cal tenir present que és una de les òperes que per mig de titelles o amb versió teatral, ha estat adaptada en moltes ocasions pel públic infantil,degut al seu caràcter fantàstic, però si entrem en tot el seu significat cal dir, que és quelcom complicada,però la part fantàstica la fa propera al món infantil.

Cal destacar que en aquesta òpera trobem una execució virtuosa de la veu femenina en el personatge de la Regna de la Nit: concretament en l'ària "Der Hölle Rache kocht in meinem Herzen", la cantant arriba a una nota molt aguda (Fa5), de difícil execució i en molt poques ocasions realitzada.

En la versió original l' ària que fa referència aquesta obra: “*Dies bildnis ist bezaubernd schön*” (n.6), està cantada per Tamino i fa referència a la bellesa de la filla de la Reina de la Nit: Pamina, que ell encara no coneix personalment, però per tal de poder-la salvar, li han fet arribar un quadre amb la seva imatge.

En la nostra versió del CD, no hi ha cap cantant i tan sols dos instruments, però ells per les seves característiques tímbriques, també ens fan arribar una sensació de bellesa, quasi d'encanteri.

La introducció la fa el clarinet baix, després s'afegeix el xerrac que l'anirem sentint damunt del recolzament de les notes del clarinet, com qui s'eleva cap amunt després de ser impulsat per un llit elàstic. El clarinet baix, recorda un moviment feixuc però discret i suau, mentre que el xerrac es mostra lleuger i delicat. El seu moviment melòdic ens porta al vaivé que una ploma fa bellugada pels diferents impulsos provocats per l'aire.

Propostes:

Una vegada hem explicat què és una òpera (veure obra n.2) i de quina òpera es tracta, cal cercar informació amb els infants dels dos instruments: **xerrac i clarinet baix** (tot diferenciant-lo de la resta de clarinets), per tal de poder-los identificar visualment. Una vegada aquest reconeixement estigui clar, passarem al treball auditiu.

Us aconsellem primer d'escoltar havent parlat amb els nens de les característiques tímbriques d'un i l'altre instrument, de manera que quan els sentin, puguin anar reconeixent de quin es tracta.

A continuació, podem realitzar les activitats

A.- Farem dos grups:

a – El que respondrà al so del clarinet baix

b – El que respondrà al so del xerrac

A.1.- El grup a) tindrà una pilota gran que l'aniran passant rodolant per terra lentament, quan sentin el clarinet baix.

El grup b) tindrà un tros de roba amb una ploma al damunt que la faran voleiar quan sona el xerrac.

A.2.- El grup a) estaran dempeus i cada vegada que sentin el clarinet es bellugaran caminant molt feixugament per l'espai de l'aula o sal on es trobin.

El grup b) estaran dempeus i cada vegada que sentin el xerrac sense fer desplaçament, bellugaran el cos amb moviments molt lleugers i màgics. (Semblant a les flames)

7.-La flauta màgica, KV 260 - Wie stark ist nicht

Instruments que intervenen: Veu, xerrac, flügelhorn i guitarra

Aquí cal tenir present el mateix que hem dit a l'inici de l'obra n.6 pel que fa a les òperes en general i en concret a "La Flauta Màgica". Pel que fa a la versió original aquesta, és cantada també per Tamino, que tot cercant a Pamina, ens parla del bell i màgic so de la flauta (la flauta màgica), però mostrant-se inquiet a la vegada, perquè encara no ha trobat a la princesa.

En la versió del CD, sentim un fragment d'aquesta ària, que és cantada per la soprano, amb el idioma original, l'alemany.

Al començament sentirem el **flügelhorn** fent la melodia i la guitarra fent l'acompanyament. La guitarra serà la responsable de l'acompanyament durant tota l'obra. Quan desapareix el **flügelhorn** aquest li cedeix la melodia a la cantant, i tot seguit sentirem el xerrac.

Propostes:

Com a instrument nou aquí tenim el **flügelhorn**, per tant, li haurem de dedicar també una recerca per tal de que els infants tinguin una visió i audició clara, de quin instrument es tracta, i diferenciar-lo de la trompeta instrument molt més proper a ells.

També cal diferenciar, una **veu** que no és de la cantant i tot fent una petita melodia fa d'acompanyant, com si es tractés d'un altre tipus d'instrument.

Podem passar a les activitats:

A.- En aquesta obra cal aprofitar que torna a aparèixer el xerrac, per tal de reconèixer-lo, seria suficient d'aixecar els braços (tots els nens), cada vegada que el sentim.

B.- Podríem fer parelles tot representant cada un dels membres respectivament la **cantant** i el **xerrac**. Els que representen el xerrac portaran un mocador, els cantants aniran caminant seguint la pulsació de la cantant quan ella apareix i s'aturaran quan ella ho faci, i els representants del xerrac aniran al costat dels cantants, fent voleiar el mocador, tot tocant als cantants quan soni el xerrac.

8.-Variacions sobre el tema *Ah, vous dirai-je, maman*, KV 265 - El gall Quiquiriquic

Violí, veu, guitarra acústica, clarinet baix, flügelhorn i xerrac

Mozart, va fer unes variacions per a piano d'una cançó popular alemanya, que nosaltres coneixem com "Cada dia al dematí", no deixa de ser que és un reflexa de la influència musical que ell va rebre de petit. Aquesta és una cançó molt cantada a Alemanya pels infants, les variacions però, les va fer Mozart de més gran durant la seva estància a Paris, és probable que d'aquí vingui el títol en francès.

L'instrument principal és la veu, però no podem oblidar malgrat la cançó sigui l'objectiu principal, la resta d'instruments que intervenen: amb la introducció sentim primer la guitarra acústica després el violí, de seguit entra la veu i a continuació destaca l'entrada del xerrac, també podem observar la intervenció de la veu imitant els animals de la granja.

Propostes:

La cançó es pot donar-se el cas que els infants ja la sàpiguen, però si no és així primer feu l'audició per tal copsar el caràcter de la interpretació: ens vol transmetre un despertar tranquil i agradable, fins i tot sembla que els instruments volen tocar fluix per no molestar a la veu. En un principi això és molt important explicar-ho i segur que després la cançó serà interpretada amb molta cura.

Per preparar l'audició es pot preguntar com se'ls desperta cada dia al matí i qui els desperta. A continuació seria convenient fer-los sentir el cant d'un gall, pot ser de la mateixa cançó o utilitzar altre material (existeixen un botons petits que reproduïxen el cant del gall), i preguntar, si els agradaria sentir el cant del gall cada dia per despertar-se. A partir d'aquí podríem cercar els animals que es poden trobar en una granja, potser ja hem visitat una amb ells, o han treballat aquest contingut a l'escola. Els preparariem tot explicant de quina cançó es tracta i el seu contingut.

Iniciarem l'audició i els direm que observin quins animals sentim.

A.- Una vegada feta l'audició direm els animals de la granja que hem sentit, podem cercar la informació i il·lustracions d'ells.

B.- Aprendre la lletra i la música de la cançó per cantar-la i aconseguir que sigui tan dolça com la del CD. (Si volem podem fer moviments corresponents a les paraules "*mig adormida, es desperta*"...mentre cantem). Podem cantar la cançó als "ninots" que estan dormint...

Lletra de la cançó:

*“Cada dia al dematí canta el gall Quiquiriquic
i la gent mig adormida es desperta de seguida...
Cada dia al dematí canta el gall Quiquiriquic”*

C.- En cas d'haver fet les activitats de l'obra 6 o 7, de manera que ja coneixem el **xerrac**, passarem a fer de nou l'audició tot observant quan el sentim. Després tornarem a sentir-la aixecant la mà al sentir-lo tot simulant un moviment ondulat (és convenient que el moviment que se'ls demana correspongui a les característiques el més aproximades possibles al **timbre** que sentim)

9.-Petita serenata nocturna (Eine kleine nachtmusik), KV 525 - Rondeau (Allegro)

Instruments que intervenen: Dits, flügelhorn, violí, acordió, clarinet baix i mandola

Aquesta **serenata**, forma part del grup de les 13 serenates creades per Mozart. L'estructura de les serenates de Mozart, generalment comencen amb un moviment de marxa que té forma de sonata, dos moviments lents que alternen amb dos minuets, seguint un rondó i un final molt brillant, que a vegades també és una marxa. Aquesta serenata originalment va ser escrita amb 7 moviments però a l'actualitat tan sols ens han arribat 5. El Rondó es tracta del 4rt moviment. La popularitat de l'obra ha fet que sovint la hem sentit relacionada amb anuncis, sèries televisives.... i ara la sentireu amb aquest arranjament, tan d'estil com d'instruments doncs originalment va ser escrita per a grup de cambra: 2 violins, viola, violoncel i contrabaix (opcional).

Propostes:

A.- En aquesta obra abans de fer l'audició podem experimentar el **“petar de dits”**: una vegada observat com fer-ho i com sonen, passarem a escoltar-la, tot cercant en quantes ocasions sentim aquest instrument corporal.

El mateix que hem fet amb el “petar de dits” podem fer amb la **flauta d'èmbol** (és fàcil aconseguir una de juguina , probablement molts dels nens han tingut o tenen una): a l'obra surt quan es produeixen les improvisacions.

Després podem iniciar la descoberta d'altres instruments:

El violí

B.- Podem observar quantes vegades fa la melodia a l'inici de l'obra i relacionar-ho amb la descoberta de **“petar els dits”** de la primera proposta:

- podem fer dos grups un representa el petar dels dits i l'altre el violí. El primer quan sent el seu so belluga els dits (en el cas dels més petits no podran fer-los petar, i per tant serà suficient que els bellugin) i l'altre grup quan sent al violí fer la melodia: s'aixeca i balla al ritme que sentim.

El clarinet baix

C.- Quan deixem de sentir la melodia que fa el violí sentim una segona part en l'obra on els instruments van fent **improvisacions** tot recordant sons d'ocells. La base melòdica-rítmica d'aquest fragment musical és **l'obstinat** que fa el clarinet baix.

El seu ritme és fàcil de seguir caminant per l'espai, així el podrem identificar. Aquesta activitat la podem fer tots junts, per tal de diferenciar molt clarament l'instrument de la resta.

D.- Per acabar podem dividir als infants en 5 grups, representant els 4 instruments treballats: "petar els dits", flauta d'èmbol, violí i clarinet baix, i el 5è grup els sons dels ocells (improvisacions de la segona part). Aquest últim grup pot portar mocadors de diferents colors simulant la multitud de colors que tenen les ales dels ocells. La resta de grups poden realitzar els moviments anteriorment citats en cada activitat.

10.-Minuet en fa major, KV 2a

Instruments que intervenen: Violí, acordió i baglamás

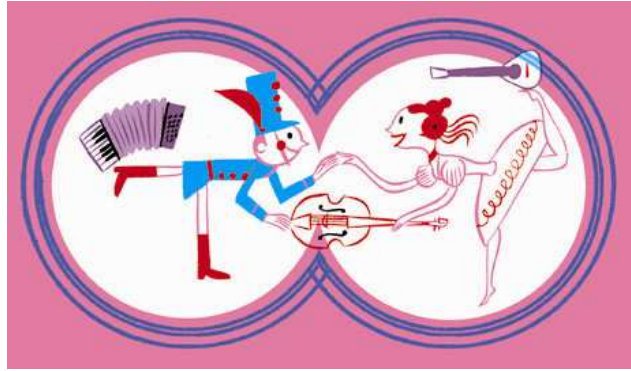
El Minuet, és un ball característic de l'època de Mozart, en francès significa forma musical petita i delicada. Està escrit en compàs de $\frac{3}{4}$, mètrica que convida a ballar, és la mateixa que s'utilitza en la forma del vals.

Aquí també podeu escoltar i conèixer el **baglamás**. Aneu fixant la oïda en els següents aspectes: la melodia la fa el **violí**, els registres molt aguts i menys determinats, així com els sons harmònics són de **l'acordió**.

El **baglamás** és un instrument que produeix els sons polsant la corda. Per tant l'altre instrument de corda que sentim queda ben diferenciat del violí, perquè sentim el so d'una corda "pessigada": és el **baglamás**

Propostes:

Les activitats giraran al voltant de la mètrica: el compàs $\frac{3}{4}$, marca la distribució dels ritmes en 3 temps, que ens permet seguir els moviments fent: 1,2,3.1,2,3.1,2,3..., tot accentuant una mica més el primer d'ells doncs és quelcom més fort que la resta, però cal tenir present que cada un dels tres temps ha de durar el mateix.

Això ho podem representar pels infants amb dos titelles de fil: un d'ells tan sols avança al sentir el primer temps i el segon titella seguirà sempre marcant amb el seu cos els tres temps (cal fer sempre els mateixos moviments per cada un dels temps).

A.- Tots asseguts i col·locats en rotllana, marcarem el primer temps picant les mans a les nostres cames, i el 2 i 3 picarem una mà amb l'altra.

B.- L'adult marcarà el compàs tot picant de mans a les cames en el primer temps i amb mans contra mans, en el segon i tercer. Els nens col·locats per parelles cal que es toquin entre ells una part del cos, que canviaran al sentir cada vegada que l'adult marca el primer temps i mantindran el mateix mentre senten el segon i tercer temps.

11.-Missa brevis en re, KV 194 - Agnus Dei

Instruments que intervenen: Veu, flügelhorn, violí, acordió i clarinet baix

“L’Agnus Dei” forma part de la Missa brevis in D, una de les nombroses obres sacres (religioses) de Mozart. La Missa és una composició coral que comporta les seccions fixes de la litúrgia eucarística d’una missa. La majoria de les misses utilitzen el llenguatge tradicional de la religió catòlica: el llatí. La majoria de les Misses com a obra musical, han estat creades per ser cantades en concert i no dins de la pràctica religiosa.

De cara a treballar aquesta obra amb els infants, cal explicar què és la música sacra. Seria un bon moment per endinsar-nos als inicis de la Història de la música, i explicar que l’home primitiu ja ofería cants i danses als seus Deus. Cal que sàpiguen que aquestes obres tenen un elevat contingut emocional i per tant, comuniquen alegria, tristesa, tensió.... “L’Agnus Dei” que heu sentit o sentireu tracta d’una súplica: demana pietat i pau pel món. Quan algú demana quelcom desesperadament, ho fa de manera insistent i aquí tenim un bon exemple: la veu és la protagonista, fa la súplica i els instruments l’acompanyen amb un ritme obstinat, que aconsegueix crear més tensió al significat del cant.

Una vegada explicat als infants el significat de la música sacra, podem passar a treballar altres aspectes:

El ritme **obstinat** que sentim en aquesta obra es tracta de corxeres. Cal observar que tan sols canvia en tres ocasions: en les dues primeres s'atura fent un silenci, coincidint amb la veu. Abans de fer el silenci, sentirem enloc de corxeres, dues negres. La tercera es troba al final de l'obra fent un **ritardando**.

Propostes:

A.- Asseguts en rotllana després d'haver fet ja una audició i haver fet les observacions que acabem de fer respecte al ritme **obstinat**, la tornarem a escoltar portant el ritme de corxeres tot picant les mans a les cames (els més petits els pot costar una mica seguir el tempo doncs és força ràpid, però és important que malgrat ells puguin presentar alguna dificultat en seguir-ho observin en vosaltres la precisió de la velocitat).

B.- Una altre activitat ens podria ajudar a diferenciar els instruments de la veu.

Fariem dos grups: un la veu l'altre els instruments (el ritme obstinat). Els membres dels dos grups estarien dispersos per l'aula, els instruments asseguts a terra i els de la veu dempeus.

En el grup dels **instruments**: cada nen tindria un pandero amb el que seguiria el ritme obstinat.

En el grup de la **veu**: cada nen tindria un mocador (podrien ser de dos colors), que bellugaria seguint la melodia cantada per la veu.

C.- En l'obra hi ha una part de cantada on es comunica més tensió aquesta es produeix al dir les paraules: "Agnus Dei". En aquesta proposta, us convidem a diferenciar-les:

Prèviament us aconsellem fer l'activitat B i així haver diferenciat els instruments de la veu. Ara passarem a fer un subgrup dins del grup-veu: seran els que respondran movent el seu mocador, si abans hem repartit vermells i verds, un dels colors, posem el vermell, seria el què respondria a les paraules "Agnus Dei" moment on aixecaran els mocadors de cop, tot deixant que la baixada sigui lenta. A la resta de l'obra no bellugarien el mocador.

12.-La flauta màgica, KV 620 - Peus ràpids, coratge immediat (Schnelle FüBe, rascher Mut) (Les campanes)

Instruments que intervenen: Veu, violí, clarinet baix, glockenspiel i tzouras

Tornem a trobar un fragment de l'Òpera de "La flauta Màgica". En cas si per a vosaltres fos la primera obra del concert que treballeu, us recomano llegir el contingut del l'obra 6 per poder situar-se dins del context de l'òpera.

El fragment que ara us presentem ens parla del so del **glockenspiel** aquest instrument a l'òpera és tocat pel personatge de Papageno, dit també l'ocellaire. El fragment de "Les campanes", és introduït per ell tocant la melodia, tot seguit d'haver interpretat un duet. La cançó de "Les Campanes" és cantada per Monostatos i els esclaus que volen agafar a Papageno i a Pamina, però l'ocellaire els hipnotitza amb el so del **glockenspiel**, aconseguint allunyar-los d'ell i de Pamina.

Amb els nens els hi parlarem del so d'aquest instrument, i estaria bé que el poguessin tenir per tal d' experimentar tocant-lo. Aquest treball es pot ampliar si també tenim un **xilòfon** (instrument de percussió amb plaques de fusta), i poder comparar un amb l'altre: les característiques tímbriques són ben diferents degut al material de les plaques (*el glockenspiel, dit també **carilló** fent referència als instruments Orff, té les plaques metàl·liques primes cal no confondre amb el **metal·lòfon** que són també metàl·liques però més gruixudes, i el **xilòfon** té les plaques de fusta*).

Propostes:

A.- La primera proposta després d'haver fet una primera audició és cantar la cançó que en el concert, és interpretada per la soprano, tot seguint la lletra que ella canta en català:

- *La campana ja sóna, la campana ning, ning*

La ra la, la la la la ra la la la rala

- *El seu dring tan alegre, el seu dring tan suau*

La ra la....

- *Com m'agrada sentir-la no hi ha res millor*

La ra la....

B.- **L'estructura formal** de la cançó ens permet fer amb ella una dansa: **A-B**

A: Correspon a la part de lletra

B: Correspon a la part on cantem : "La ra la...."

Ens situem en rotllana agafats de les mans a la part,

A: seguirem depenent de l'edat dels nens, el sentit de les agulles del rellotge fent un saltiró o caminant, ens aturem al final de la frase.

B: fem un gir individual de 360°, tot fent saltirons cap a la dreta, bellugant els braços i les mans enlaire. A l'acabar la frase, ens tornem a agafar de les mans, tornant a fer el moviment corresponent a la frase A, però ara canviant el sentit de la rotllana.

13.-Petita serenata nocturna (Eine kleine nachtmusik), KV 525 - Romance (Andante)

Instruments que intervenen: Trompeta, acordió, violí, tzouras i clarinet baix

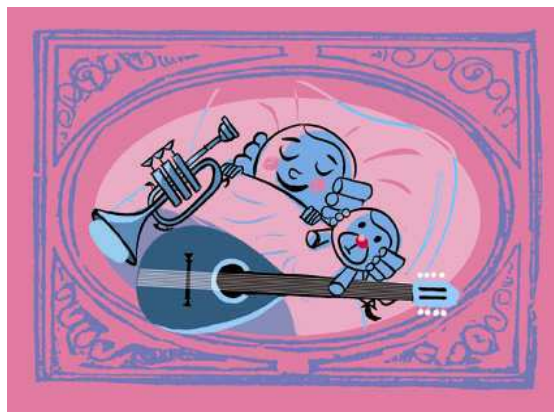
Aquesta obra va ser escrita per a instruments de corda (veure explicació sobre l'obra en general a la número 9), aquest fragment correspon al segon moviment: Romance (Andante)

El **tzouras**, i la **trompeta amb sordina** fan la melodia, alternant-ne aquesta funció.

En aquesta obra l'objectiu principal serà conèixer el tzouras i la sordina com a complement de la trompeta.

Propostes:

A.- Per explicar **l'efecte de la sordina** us proposem que feu cantar als nens una cançó popular infantil com podria ser "El Gegant del Pi": primer la cantarem com sempre ho heu fet, i després ho repetirem posant-nos la mà davant de la boca. Aquest efecte és semblant al que produeix la sordina amb un instrument de vent metall, i en aquest cas amb la trompeta.

Una vegada experimentat, podem cantar diferents cançons infantils, posant-nos i traient-nos la mà de la boca, fent-ho amb un ritme constant, canviant la velocitat ara més ràpid, ara més a poc a poc...

B.- Per saber les característiques del **tzouras**, podeu consultar el vocabulari, del dossier, però per diferenciar-lo de la resta d'instruments de corda polsada que intervenen al concert: baglamás, guitarra, guitarra acústica, mandola, mandolina italiana i arxillaüt, és recomanable anar a la web:

<http://www.eduardiniesta.com/web/>

En les pàgines d'aquesta web tindreu l'oportunitat de veure en l'apartat d'instruments , les fotografies de tots ells, i sentir-ne el seu timbre.

C.- Una vegada coneguts els dos instruments, podem fer l'audició de l'obra per tal de gaudir d'ella a la vegada que reconeixem el tzouras i l'efecte de la sordina en la trompeta. Aquesta audició ens facilitarà el reconeixement de la melodia, i per tant en quin moment la interpreta el tzouras i en quin moment la trompeta (amb sordina.)

D.- Ara podem passar a diferenciar el *protagonisme dels dos instruments en l'obra*: El tzouras presenta primer la melodia (per tant, és el primer en tenir el paper protagonista) estructurada en dues frases, la primera suspensiva i la segona conclusiva (La frase suspensiva, ens recorda a una pregunta i la conclusiva a una resposta). Després és la trompeta qui recull la melodia per tornar a passar-la al tzouras tot intervenint de manera molt breu abans d'acabar l'obra, juntament amb el tzouras.

C.- La melodia en si recorda a una cançó de bressol, i per tant l'objectiu podria ser: *bressolar una nina*.

Agafarem una nina en braços que bressolarem, podem estar dempeus o asseguts a terra, mentre sentim el tzouras fer la melodia, a l'acabar la segona frase la deixarem a terra com si fos el seu llit i al sentir la trompeta ens posarem el dit a la boca com demanant silenci tot seguint el balanceig amb el cos. Al sentir de nou el tzouras tornarem a agafar la nina per seguir-la bressolant i al sentir la trompeta tornarem a posar el dit a la boca però seguint amb la nina en braços, tot acaben de bressolar al finalitzar l'obra.

14.-Dansa alemanya (Deutsche Tanze)

Instruments que intervenen: Mandola, acordió i clarinet baix

Les danses alemanyes de Mozart, tenen moltes semblances amb els "ländler", danses folklòriques alemanyes realitzades amb el compàs $\frac{3}{4}$, que es ballaven en parelles, amb el ritme seguit mostraven molta força i els passos realitzats eren molt marcats. En alguns llocs se les considera precursors del vals.

Aquesta obra a l'escoltar-la ens fa ballar, sense cap dificultat tot seguint el compàs marcat pels tres instruments. Observem que la mandola fa la melodia, i l'acordió i el clarinet baix marquen la mètrica. També cal destacar l'efecte sonor produït pels **glissandos** de la mandola i de l'acordió que ens dóna una sensació de patinar.

Propostes:

A.- Deixeu que els nens improvisin un ball, tot observant quin tipus de moviment realitzen, de ben segur que sense haver explicat què són els

glissandos, simularan els seu efecte de relliscar, i de manera espontània marcaran el primer de cada grup de tres temps.

B.- A continuació podem passar a explicar què és un glissando, aquest efecte es produeix al lliscar d'una nota a l'altre passant per totes les del mig, això físicament ho podem reproduir imitant el procés de patinar amb els peus. Primer observarem tots els moments en què la mandola i l'acordió fan glissandos. Una vegada identificat aquest efecte, dividirem als nens en dos grups: el de la mandola i el de l'acordió. Cada grup respondrà fent lliscar els peus com si patinessin damunt del terra, quan sentin que el seu instrument fa un glissando.

15.-Sonata per a violí en mi menor, KV 304 - Minuet

Instruments que intervenen: Violí, guitarra, glockenspiel i clarinet baix

Una sonata és una forma musical formada per tres o quatre moviments. En l'arranjament que us presentem es tracta d'un fragment del moviment "**Minuet**". El Minuet és una forma musical petita que serveix per fer una dansa, aquesta dansa que es caracteritza pels seus moviments galants, aquí amb els instruments utilitzats queda endolcida per la intervenció del **glockenspiel**. Ell serà el primer instrument que sentirem interpretant la melodia, acompanyat de la guitarra i el pal de pluja; el clarinet baix entra més tard, aportant el so més greu i després s'incorpora el **violí** recollint ell la melodia, en el moment en que el glockenspiel agafa el paper d'acompanyant junt amb la resta d'instruments.

Propostes:

A.- En aquesta obra l'objectiu principal seria diferenciar quan la melodia és interpretada pel glockenspiel i quan pel violí. A part del timbre de cada instrument les característiques expressives són diferents, quan sona el glockenspiel la sensació és de recolliment, i quan ho fa el violí és més oberta.

Repartirem una cinta o corda a cada infant i primer experimentarem quins moviments podem fer amb elles: vaivens suaus a terra simulant el moviment de les serps, girs cap els dos sentits a terra o a l'aire, moviments enèrgics a terra i a l'aire... A continuació, podem dir que cada nen identifiqui dos dels moviments realitzats per cada un dels instruments (glockenspiel i violí), per tal de realitzar-lo tot escoltant l'obra.

B.- Una variant seria decidir entre tots quin moviment identifica al glockenspiel i quin al violí. Una vegada escollits els moviments tots faríem el moviment corresponent a cada instrument mentre escoltem l'obra.

16.-Divertimento núm. 4, KV 439B - Allegretto

Instruments que intervenen: Violí, flügelhorn, acordió, guitarra acústica, clarinet baix i juguina

El Divertimento és una forma musical que tal i com diu el seu nom és d'estil desenfadat i alegre, format per moviments de dansa. Mozart va fer 61 Divertimentos, cinc d'ells KV 439B, per a tres "corni di bassetto", és a dir per a 3 clarinets tenors. És a dir originalment va ser escrit per a instruments de vent fusta.

En l'arranjament que sentireu podem escoltar altres instruments , de tots ells aconsellem fixar l'observació en el violí, l'instrument de percussió (joguina) i les palmades; també per les característiques de l'obra, de manera espontània ens suggereix el moviment de dansa. Basats en aquests aspectes passem a oferir les activitats.

Propostes:

A.- Escoltarem detingudament l'obra fixant la nostra observació auditiva amb les palmades, el violí i l'instrument de juguina (percussió):

Una vegada escoltada l'obra, restarem asseguts a terra, en rotllana. Al sentir les **palmades**, nosaltres també picarem de mans . Al sentir la melodia interpretada pel **violí** bellugarem els braços fent-los ballar. Al sentir l'instrument de percussió picarem de mans als genolls, seguint el mateix ritme. Repetirem aquests moviments tantes vegades com sentim els timbres esmentats.

B.-Ara farem l'audició per preparar la dansa. Aquesta activitat tal i com la plantejarem és recomanada per la quantitat de canvis, pels més grandets, malgrat els infants de dos anys acompanyats en la rotllana per més d'un adult també la podrien realitzar, sense precisar el número de passos i canviant el saltiró pel caminar.

Cal diferenciar les següents parts: **Introducció** (acords violí).

Frase A (2 vegades): la primera vegada interpretada per la guitarra acústica, i la segona vegada pel flügelhorn acompanyat de palmades.

Frase B (2 vegades): té una part amb instruments sols, i una segona amb palmades.

Frase C (2 vegades): interpretada la melodia pel violí.

Frase D: sentim l'instrument de juguina. **Es repeteix tot de nou:** frase **A,B,C,D** cada una d'elles dues vegades, i per acabar tenim altre cop la melodia de la **frase A** repetida dues vegades, interpretada pel flügelhorn amb l'acompanyament de tots els instruments i de palmades.

Moviments a realitzar a la Dansa:

Estarem agafats de les mans en rotllana

Frase A: Quan la *melodia és interpretada per la guitarra acústica*. Tot fent saltirons girarem al revés del sentit de les agulles del rellotge

Quan la *melodia és interpretada pel flugelhorn*. Farem al mateix però canviant el sentit. Al final quedarem aturats mirant al centre de la rotllana.

Frase B: La primera part (sense palmades): avançarem caminant cap al mig de la rotllana.

A la segona part (amb l'acompanyament de palmades): tornarem enrere fent saltirons.

Repetirem aquesta seqüència dues vegades. Al final de la segona ens quedarem quietes mirant al centre de la rotllana.

Frase C: Sense bellugant-se del lloc farem moviments amb tot el cos (o tan sols els braços), tot seguint el ritme de la melodia del violí .A l'acabar restem al lloc i quietes.

Al sentir l'instrument de joguina piquem nosaltres de mans. Al repetir les frases farem els mateixos moviments indicats en cada una d'elles. Al sentir de nou, per finalitzar la **frase A**: farem en rotllana 15 saltirons cap la nostra dreta i 15 saltirons cap a l'esquerra. Al final ens aturem i saludem.

17.-Allegro en do, KV 9a

Instruments que intervenen: Flügelhorn, acordió, guitarra, clarinet baix i darbouka

Allegro, fa referència al tempo en què cal realitzar una obra musical, vol dir que a l'interpretar-la cal que el teps que portem, resulti alegre, desenfadat. Però en aquest cas "Allegro", també és el títol de l'obra. L'arranjament de l'obra està realitzat per ser interpretada pels cinc instruments indicats dalt. La melodia la fa el flugelhorn, la resta fan d'acompanyament, i entre ells es crea una sensació de cursa, per les seves característiques tímbriques cada un d'ells transmet una sensació més àgil i volàtil o més feixuga i pesant, però sembla que tots tinguin presa per arribar a la fi de l'obra.

Propostes:

Us convidem que amb els nens més grandets, després d'escoltar-la una vegada, poguéssiu ensenyar una imatge de tots els instruments que intervenen i cercar quin so li correspon en una segona audició.

Per realitzar les activitats tant amb els més petits com amb els més grans, ens fixarem amb dos dels instruments: el **clarinet baix** (és el so més greu), i el **flügelhorn** que fa la melodia.

Aconsellem primer escoltar el so del **clarinet baix** en l'obra, dedicant-li especial atenció: és el so més greu que convida a caminar, ens marca la pulsació de l'obra.

Per tal de veure que es seguim bé la pulsació, pot anar bé que tots la fem picant les mans suaument, damunt de les cames.

Després observarem el **flügelhorn** amb ell farem el mateix moviment que la melodia. Per veure com cada nen s'està fixant i és capaç de seguir-la bé, farem que tots belluguin els braços mentre sona el flugelhorn.

A.- Dividirem els nens en dos grups un representarà el clarinet baix i l'altre el flugelhorn. El grup del flugelhorn tindrà cada nen un mocador que faran bellugar "dansar", seguint la melodia del seu instrument, i el grup del clarinet cada nen caminarà lliure per l'espai seguint la pulsació de l'instrument que representen.

18.-Cassation, KV 63 - Andante

Instruments que intervenen: Cor, flügelhorn, acordió, violins, tzouras i clarinet baix

Andante és una paraula que ens indica un dels "tempo" (velocitat), que hem de portar en una obra, concretament "Andante" vol dir:"anar" ,"caminar". En aquesta obra tots els instruments ens conviden a caminar, mentre el **flügelhorn** amb la seva melodia ens explica "coses", amb petits descansos on el **tzouras** fa la melodia.

Les activitats que farem tindran per objectiu seguir la **pulsació**, diferenciar el flügelhorn de la resta d'instruments, i el tzouras del flügelhorn. També inclourem reconèixer la melodia del final que aconsegueix barrejar-se perfectament amb aquesta obra de Mozart, sent molt llunyana tant de contingut com d'època, moment en que s'afegeix el xiular dels músics.

Propostes:

Ens dividirem en tres grups: el grup que seguirà la pulsació, el grup del flügelhorn i el del tzouras.

El grup del **flügelhorn**, tindrà cordes que farà ballar sempre que ell soni, (cal anar alerta doncs hi ha algun moment que quasi passa desapercebut!)

El grup del **tzouras** tindran mocadors i els bellugaran quan el tzouras faci la melodia.

El grup de la **pulsació**, caminarà tal i com el nom del moviment ho indica, fins que apareix la melodia que no és de Mozart (Quan els músics xiulen)

A l'aparèixer la melodia xiulada tots es quedaran quiets deixaran el mocador o la corda i picaran de mans.

19.-Don Giovanni KV 527 - Deh vieni alla finestra

Instruments que intervenen: Veu, guitarra i mandolina

Don Giovanni, és una òpera basada en la llegenda del personatge de "Don Joan". En la seva època va ser editada amb el subtítol de "dramma giocoso" és a dir de drama còmic. Aquesta versió musical de la llegenda va ser considerada com la millor de totes les existents. "Deh vieni alla finestra" és una ària originalment cantada pel personatge de Don Giovanni (Don Joan) un baríton acompanyat de la mandolina (generalment en les representacions la mandolina és tocada o simula ser tocada pel mateix cantant, o bé surt el músic a l'escenari junt al cantant,) i instruments de corda (amb la tècnica de pizzicatto: cordes polsades amb els dits sense arc). Aquí l'ària és cantada per la soprano, acompanyada de la mandolina i la guitarra. La lletra està cantada en italià tal i com la va compondre Mozart, el caràcter és romàntic i apassionat tant per la música, com pel seu significat.

Us aconsellem entrar per Internet a Youtube i posant el títol de l'ària visualitzar i escoltar, dues versions: una en recital i la segona en una representació de l'òpera.

Propostes:

Una vegada explicat el què és una ària i observat la imatge i escoltat el so de la mandolina, us proposem seguir el balanceig que convida a fer el ritme de la melodia.

A.- Primer col·locats en rotllana cada nen amb l'adult balanceja el cos de dreta a esquerra, al sentir música, aquí no diferenciarem la veu dels instruments, per tant el balanceig el farem des de l'inici de l'obra.

B.- Aquí diferenciarem la veu dels instruments :

Col·locats per parelles asseguts a terra, cada nen amb les cames creuades davant de la seva parella, s'agafen de les mans i fan el balanceig dreta-esquerra, cada vegada que sentin la veu, i no es bellugaran quan sentin els instruments sols.

C.- Aquí afegirem la diferencia de cada estrofa cantada: col·locats per parelles asseguts a terra, amb les cames creuades i agafats de les mans amb el company, restarem quiets a l'acabar l'estrofa cantada. Quan sentim la veu inici

de l'estrofa fins el final de la mateixa, ens belluguem de dreta a esquerra en la 1a i 3a estrofa, a la 2a i 4a de davant a darrera

D.- Donat el paper important que té la mandolina en aquesta obra, us proposem fer una recollida d'informació amb el màxim de detalls i fer d'ella el centre d'interès durant uns dies.

Aquesta informació ens portarà a conèixer molts aspectes de la mandolina i d'altres instruments de la seva família: com es construeix, perquè sona, què és un **plectre** i perquè l'utilitzem ... Doncs a partir de tenir feta la recerca i comentada, estarem a punt per recollir material per tal de poder construir l'instrument . Us recomanem que l'objectiu sigui fer un de corda no cal la mandolina, aquesta és més laboriosa de fer per tal de deixar fixa el mànec. Tractant-se d'infants d'educació infantil, us recomanem fer un de corda sense mànec.

Entre tots pensarem què necessitarem: caixes de ressonància (per fer el cos del instrument) no importa la forma ni el material pot ser de plàstic o de cartró , gomes, cordills i fil de pescar.

Una vegada tinguem el material cal que experimentem primer l'efecte de les cordes: observarem que no poden sonar sinó hi ha tensió, i que per sentir millor el so que produeixen, necessitarem una caixa de ressonància on estiguin lligades.

Una vegada finalitzada la construcció del nostre instrument passarem a practicar la seva producció sonora: farem el **pizzicatto** (pinçament de les cordes amb els dits) i per simular el **plectre** podríem agafar una moneda per pinçar les cordes, aconseguint així un altre efecte del instrument.

20.-Vine, estimada cítara, vine! (Komm, Liebe Zither, Komm), KV 351

Instruments que intervenen: Veu, flügelhorn, acordió, mandola, clarinet baix i percussió boca

Aquesta obra és un **Lied**, que significa cançó en alemany. En aquesta versió la sentireu amb la lletra original escrita en alemany, però enlloc de ser acompanyada per instrument de teclat, com era habitual en aquella època , aquí està acompanyada per altres instruments.

Entrant a Youtube cercant el títol del lied podeu trobar versions cantades per veu masculina i femenina.

La introducció de l'obra la fa la mandola i amb la veu s'incorpora una percussió poc habitual: **ritmes vocals**, que juntament amb els efectes de la

resta de instruments el flügelhorn, l'acordió i el clarinet baix, transformen aquesta obra de Mozart, en un estil més actual.

Propostes:

Primer us aconsellem fer una audició discernint quins instruments sentim segons la família que pertany cada un d'ells:

Família de corda: la mandola, **de vent:** flugelhorn i el clarinet baix, **vent teclat:** l'acordió i la **veu:** cantada i amb percussió vocal.

Aconsellem parlar de famílies d'instruments, doncs discernir tots els instruments segons l'edat dels infants no serà possible. En canvi és més fàcil reconèixer les famílies.

Per més informació sobre la classificació de les famílies, us recomanem entrar a les següents pàgines web :

<http://grups.blanquerna.url.edu/musical/>   *entreu al Calaix de música*

<http://www.eduardiniesta.com/web/>

Després d'aquest treball ens centrarem amb la veu cantada i els sons vocals, els diferenciarem entre sí escoltant de nou l'obra. Us exposem dues activitats que podrem realitzar després d'aquesta última audició.

A.- Experimentarem tots els sons possibles que podem produir amb la veu cercant els que sentim a l'obra.

B.- Reproduir els ritmes vocals que sentim a l'obra mentre fem l'audició d'aquesta.

21.-Concertone per a 2 violins i orquestra KV 190 - Andante grazioso

Instruments que intervenen: Cor, veu, flügelhorn, guitarra acústica, acordió, guitarra, clarinet baix i bendir fregat

Aquesta obra Mozart la va escriure per ser interpretada per 2 violins i orquestra. En l'arranjament del concert és interpretada per la guitarra acústica, el clarinet baix, el flügelhorn, l'acordió, el bendir i la veu, en un moment com a solista, però també amb un Cor, doncs sentirem la veu de tots els músics sonant a la vegada. Aquí però, tampoc cantaran dient la lletra d'una cançó, sinó seguint un tractament diferent al de la cançó i a la producció de sons rítmics: sentirem ressonàncies i vocalitzacions.

Propostes:

Aquesta obra tindrà com a objectiu: observar el bendir (instrument de percussió oriental), i observar i experimentar la producció de la veu amb ressonàncies i vocalitzacions.

A.-Després de realitzar una primera audició ens fixarem en el so que produeix el **bendir** al ser fregat amb un fregall, observarem quina és la forma d'un bendir, i com no és fàcil que tinguem un, agafarem un pandero, que és el més semblant al bendir, tot dient les diferències observant la imatge del bendir i la del pandero.

Passarem a experimentar de quantes maneres podem fer sonar el pandero, percutint-lo amb diferents elements: la mà, una baqueta de percussió, una pilota, la tapa d'un pot de cuina..... (tantes possibilitats com vinguin al pensament i evidentment siguin possibles de realitzar), i finalment amb un **fregall**.

Després d'això tornarem a escoltar l'obra veient les semblances i diferències amb els efectes aconseguits amb la nostra pràctica anterior, tot convidant als infants a dir quina els hi agrada més.

B.- En aquesta proposta us convidem a fer vosaltres amb els infants, un instrument de percussió amb material de desfeta, cercant la semblança de so que ha produït el bendir fregat amb el fregall.

Us convidem a escoltar l'obra fixant-se amb l'efecte sonor del bendir-fregall. Una vegada acabada l'audició, oferirem als nens diferent material de desfeta: pots de plàstic, tubs de cartró, sorra, lleties, pedretes petites... amb tots ells començarem a fer combinacions tot observant l'efecte sonor més semblant al del bendir. Una vegada escollit, cada nen pot fer el seu, tot depenent de la complexitat del procés de construcció. Si fos possible tenir-ne un per cadascú, passariem a interpretar juntament amb el CD, aquest efecte sonor cada vegada que ho faci el bendir.

C.- Farem l'audició fixant-se amb la veu, en quin moment canten tots o tan sols un dels músics. És molt breu l'estona en què canta la soprano sola, i per tant aquesta activitat la farem amb els més grandets.

D.- Escoltarem l'obra fixant-se amb la veu, preguntant al final què els hi sembla que diu la veu quan canta. Tot el que ens diguin els infants ho podem anar recollint i apuntant-ho en un lloc ben visible a tots.

Una vegada acabat el llistat, ho experimentarem nosaltres, intentant determinar el què realment diuen els músics a l'obra. A l'acabar la tornarem a escoltar per

tal de definir definitivament el que es diu: la vocalització **“Ah”** i la ressonància: **“mmm”**.

Per tal de diferenciar-ho us proposem la següent activitat : ens col·locarem dempeus en rotllana agafant un mocador amb les dues mans cada nen. Quan sentim **“Ah”**: bellugarem el mocador com si fossin onades , i restarem sense moviment al sentir **“mmm”**.

Proposta per realitzar activitats amb partitures:

En el llibre del CD, la última pàgina és un teló que a l'obrir-se veiem representades partitures de diferents estils. El nostre desig és donar constància que el llenguatge de la música escrit és el que queda, després d'haver escoltat i viscut la música. Gràcies a les partitures podem seguir gaudint de diferents interpretacions. Aquestes són importants, i per tant és necessari que els nens les vegin properes, com ho són per ells els llibres.

Us convidem a tenir prop dels infants, cançoners amb escriptura musical i partitures quelcom més complexes. I a explicar-los el seu servei, entenent que elles ens permeten interpretar les cançons i obres tot cantant-les, com a interpretar-les per mig d'un instrument.

Cal despertar la inquietud i motivar als infants a comprendre aquest llenguatge.

A.- Us proposem crear partitures amb símbols no convencionals. Fóra interessant que entre tots ens inventéssim un símbol gràfic per representar el colpeix o el silenci, que farem amb un instrument de percussió: p.e. caixa xinesa, acompanyant una cançó popular ben treballada amb ells, com podria ser “El Gegant del Pi”. Una vegada escrita la nostra partitura inventada, per l’adult podríem fer un fotocòpia ampliada de la **partitura original amb lletra**, i a continuació a sota de cada síl·laba de la lletra de la cançó, posarem el nostre signe inventat que ens indica que toquem o fem silenci.

Malgrat aquesta proposta és més aconsellable treballar-la amb infants de 4-5 anys, us convidem a motivar als més petits a crear les seves “partitures”, de la mateixa manera que fan els seus dibuixos, i “escriuen paraules”, per imitació del què fan els grans.

Això és tan sols una petita orientació de les nombroses possibilitats que vosaltres amb els nens, ben segur creareu:

Endavant petits i grans Mozarts!

6.- Vocabulari i glossari

Ària: és una forma musical consistent en una melodia executada per un cantant . Acostuma a ser cantada per a una veu solista amb acompanyament orquestral i com a part integrada dins d'una forma musical més gran : òpera, oratori, cantata...

Concert clàssic: és una forma musical on hi participa una orquestra simfònica i un o més instruments solistes, que mantenen una relació de diàleg musical. Acostuma a estar format per 3 moviments. El primer moviment acostuma a ser *allegro*, el segon *adagio* o *andante* i el tercer *rondó* o *minueto*

Darbouka: instrument de percussió, característic de la cultura oriental (àrab)

Divertimento: és una forma musical que va ser molt popular durant el segle XVIII. Era interpretada per un reduït numero de instruments. Es d'estil desenfadat i alegre.

Estructura formal: Organització de les frases dins d'una obra

Glissando: és un efecte sonor consistent en passar ràpidament d'un so a un altre fent sentir tots els sons del mig possibles.

Jazz: és el gènere musical que es caracteritza per eludir l'execució de les interpretacions a partir de la lectura fidel d'una partitura la basa de l'estil jazzístic és la improvisació, que utilitza ritmes d'origens africans com són les síncopes

Improvisació: és un procediment musical d'un tipus d'interpretació musical on la invenció i la interpretació és simultani i va al càrrec de la mateixa persona o grups de persones.

Minuet: El Minuet, és un ball característic de l'època de Mozart, en francès significa forma musical petita i delicada. Està escrit en compàs de $\frac{3}{4}$, mètrica que convida a ballar, és la mateixa que s'utilitza en la forma del vals.

Missa: La Missa és una forma musical sacra. Es una composició coral que pot ser interpretada a capella per a veu humana sola, o bé per a veu acompanyada d'instruments. L'estructura segueix les parts litúrgiques de la missa catòlica.

Obstinat: és un procediment que consisteix en la repetició d'una part rítmica, melòdica o harmònica de forma insistent en un fragment musical.

Òpera bufa: òpera amb tema còmic.

Plectre: Peça fina en forma de triangle isòsceles, actualment sovint és de plàstic que serveix per pinçar les cordes d'alguns instruments.

Pulsació: és cada un dels temps (tempo) que formen una obra musical.

Ritardando: terme que s'utilitza per anar fent més lent el tempo en que s'està realitzant una obra musical.

Sonata clàssica: és la forma musical que està formada per 3 o 4 moviments , escrita per un o més instruments

Swing: és un estil musical dins de l'evolució del jazz. També fa referència a un ritme determinat en què el compositor li ha volgut donat un sentit.

Serenata: és una forma musical pensada per la formació d'orquestra de corda, de vent, mixta o conjunt de cambra. Aquesta forma musical s'acostumava a tocar a la tarda, o cap al vespre, moltes vegades a l'aire lliure. El nom significa calmat, reposat. Va ser molt popular al S. XVIII.

Tempo: velocitat que cal seguir a l'interpretar una obra musical.

Timbre: qualitat del so que per les seves característiques, determina quin instrument reproduceix el so.

Tzouras: instrument grec, de doble corda polsada.

Sordina: és el nom que reben els diferents mecanismes que redueixen el volum sonor o que modifiquen les qualitats tímbriques del so d'un instrument

7.- Bibliografia

- PAROUTHY, MICHEL

“Mozart, amado de los Dioses” (“Mozart, aimé des Dieux”)

Ed. Gallimard. Aguilar Universal, Música. Madrid 1990

- SALVI, FRANCESCO

“Mozart i la seva època” (“Mozart il suo tempo” DoGi Italia))

Malsinet Editor, Barcelona 2006

- MAIDEU, JOAQUIM

“Instruments Musicals”

Eumo Editorial, Barcelona 1995

- MAERSCH, K -ROHDE, U – SEIFFERT, O-SINGER, U

“Atlas de los instrumentos musicales”

Alianza Editorial, Madrid 1994

-DE VISSCHER, ALBERT

“ Instrumentos musicales” (“Les instruments de musique dans l’art et l’histoire”)

Daimon Ediciones, Barcelona 1986

8.- Fitxa tècnica i repertori

8.1.- Fitxa tècnica

Intèrprets

Joan Aguilar	<i>violí, guitarra (19) i percussions</i>
Pau Doménech	<i>clarinet baix</i>
Roman Gottwald	<i>acordió, glockenspiel xerrac</i>
Eduard Iniesta	<i>guitarra acústica, mandola, arxillaüt,</i>
<i>mandolina, tzouras i baglamás</i>	
Laura Mejías	<i>veu i percussions</i>
Ivó Oller	<i>flügelhorn i trompeta</i>

Direcció musical i arranjaments:

Eduard Iniesta Torres

Direcció coreogràfica

Pablo Paz

8.2.- Repertori

1. Gallimathias musicum, KV 32 - Núm. 5 Pastorelle*

Flügelhorn, acordió, violí, mandola, veu, clarinet baix i cascavells

2. Les noces de Fígaro, KV 492 - Non piu andrai, farfallone amoroso*

Veu, violí, acordió, clarinet baix i tzouras

3. Die Zufriedenheit, KV 349*

Veu, flügelhorn, acordió, violí, mandolina i clarinet baix

4. Concert piano núm. 21, KV 467 - Andante*

Veu, violí, clarinet baix, flügelhorn, acordió i arxillaüt

5. Sonata piano núm. 11, KV 331 - Alla turca*

Flügelhorn, acordió, arxillaüt, clarinet baix, veu i darbouka

6. La flauta màgica, KV 260 - Dies bildnis ist bezaubernd schön*

Xerrac i clarinet baix

7. La flauta màgica, KV 260 - Wie stark ist nicht*

Veü, xerrac, flügelhorn i guitarra

8. Variacions sobre el tema *Ah, vous dirai-je, maman*, KV 265 - El gall Quiquiriquic*

Violí, veü, guitarra acústica, clarinet baix, flügelhorn i xerrac

9. Petite serenata nocturna (Eine kleine nachtmusik), KV 525 - Rondeau (Allegro)*

Dits, flügelhorn, violí, acordió, clarinet baix i mandola

10. Minuet en fa major, KV 2a*

Violí, acordió i baglamás

11. Missa brevis en re, KV 194 - Agnus Dei *

Veü, flügelhorn, violí, acordió i clarinet baix

12. La flauta màgica, KV 620 - Peus ràpids, coratge immediat (Schnelle FüBe, rascher Mut) (Les campanes)*

Veü, violí, clarinet baix, glockenspiel i tzouras

13. Petite serenata nocturna (Eine kleine nachtmusik), KV 525 - Romance (Andante)*

Trompeta, acordió, violí, tzouras i clarinet baix

14. Dansa alemanya (Deutsche Tanze)*

Mandola, acordió i clarinet baix

15. Sonata per a violí en mi menor, KV 304 - Minuet*

Violí, guitarra, glockenspiel i clarinet baix

16. Divertimento núm. 4, KV 439B - Allegretto*

Violí, flügelhorn, acordió, guitarra acústica, clarinet baix i joguina

17. Allegro en do, KV 9a*

Flügelhorn, acordió, guitarra, clarinet baix i darbouka

18. Cassation, KV 63 - Andante*

Cor, flügelhorn, acordió, violins, tzouras i clarinet baix

19. Don Giovanni KV 527 - Deh vieni alla fiestra*

Veü, guitarra i mandolina

20. Vine, estimada cítara, vine! (Komm, Liebe Zither, Komm), KV 351*

Veü, flügelhorn, acordió, mandola, clarinet baix i percussió boca

21. Concertone per a 2 violins i orquestra KV 190 - Andante grazioso*

Cor, veü, flügelhorn, guitarra acústica, acordió, guitarra, clarinet baix i bendir fregat

Compositor: W. A. Mozart

* Arranjaments: Eduard Iniesta

9.- Programa de mà

El programa de mà del concert té el format de quadríptic, sense desplegar veiem que ens recorda la portada i contraportada del seu llibre CD, de fet tots els materials que pertanyen a un mateix concert estan relacionats.

A la portada del programa trobem el títol del concert, la imatge de Mozart i també hi podem llegir el nom del director musical i del director d'escena. A la contraportada tenim la llista de les obres que sentirem i, a peu de pàgina, hi veiem la imatge del lloc on anem a sentir el concert: L'Auditori; aquesta està acompanyada d'un detall gràfic, un cotxe de cavalls aturat a les portes de l'edifici, que ens transporta a l'època del nostre compositor: Mozart, i els noms de l'il·lustrador i la pedagoga, que han elaborat el programa de mà.

A les pàgines del mig podrem conèixer els músics, els seus instruments, els noms de qui ha dissenyat l'escenografia, el vestuari i el moviment escènic, així com els dies en què el concert es fa per a les escoles i els que es dediquen al públic familiar. Un cop desplegat, tenim l'exposició amb les il·lustracions de cada obra en ordre de realització.

- **Descripció del programa de mà seguint pautes d'observació amb els infants:**

El programa de mà ens ofereix la possibilitat d'observar i relacionar-ne el contingut amb els continguts exposats en el *punt 3.2.* d'aquest dossier:

“ *Curiositat, interès per conèixer ***la vida de Mozart i els costums de la seva època.***

*Coneixement dels instruments utilitzats en el concert.

*Reconeixement de la imatge dels instruments del concert.

* **Coneixement i experimentació del material sonor no convencional** emprat en aquest concert.

* **Expressió i comunicació de fets, sentiments, emocions i vivències** produïdes per l'audició de les obres del concert.

* **Interpretació de la coreografia** presentada en el concert.”

Depenent de l'edat dels infants, també ens ofereix la possibilitat de ser un petit material de suport per a algunes de les propostes didàctiques proposades en el *punt 5* del dossier.

Relació dels continguts exposats seguint les parts del programa de mà:

A continuació, passo a explicar on podem trobar la relació dels continguts exposats, seguint les parts del programa de mà:

- **la persona de Mozart** (portada)
- **mitjà de transport de l'època** de Mozart (contraportada)
- **el vestuari de la seva època** mitjançant el vestuari dels músics, la fotografia dels **músics** que hi intervenen, relacionats amb **els instruments** que toquen, (*dues pàgines centrals obrint, sense desplegar, el programa*)
- el desenvolupament del concert seguint **l'ordre de les obres amb les il·lustracions dels elements de la coreografia del concert** (*les quatre parts centrals del programa, una vegada queda desplegat del tot*)
- el **títol escrit** de cada una de les obres (*contraportada*)
- comprensió del **context** on hem situat el desenvolupament del concert:

El concert es desenvolupa al voltant d'un grup de fans de la nostra època que viuen l'encís pel seu “ídol musical”: Mozart. Així que un cop desplegat del tot el programa, veiem *en les seves pàgines centrals* com Mozart observa encuriós, la fotografia dels seus fans.

Durant el concert són els fans que observen i admiren el quadre de Mozart, aquí aquesta relació es capgira, ara és ell qui expressa curiositat i admiració pel seus fans.

Relació de les il·lustracions de les pàgines centrals amb els elements de la coreografia del concert: aquesta manera d'exposar l'ordre del programa per mitjà de les il·lustracions, ens permet seguir amb els infants les obres que sentim en el mateix moment del concert, o després recordar-les sense la necessitat de saber llegir.

1. Mopa i cascavells: representa l'element que simbolitza el cavall, amb els cascavells que ajuden la cantant en la descoberta del tema. **(Gallimathias musicum)**

2. Cantant: aquí destaquem la importància de la veu i de l'òpera en les obres de Mozart **(Les noces de Fígaro - Non piu andrai, farfallone amoroso)**

3. Instruments al voltant de la cantant: en aquest tema la cantant ens presenta pel seu nom els instruments que hi intervenen, però l'obra gira al seu voltant seguint amb el seu paper de protagonista. **(Die Zufriedenheit)**

4. Imatge d'un cantant negre: reflecteix el canvi d'estil musical que sentirem, el swing; però com seguim amb la música de Mozart, el cantant porta el vestuari de l'època. **(Concert piano núm. 21 - Andante)**

5. Dansarina oriental, amb un darbouka i un acordió: aquí hem volgut destacar els dos elements (darbouka i dansarina oriental), que ens apropen a la influència turca de l'obra que escoltem. En el concert són ells mateixos els que visualment i musicalment, ens permeten connectar amb l'ambient turc. També hi hem posat l'acordió, perquè el sentim fent el paper de solista en un dels moments de l'obra. **(Sonata piano núm. 11 - Alla turca)**

6. El xerrac amb l'arquet de violí i un fantasma: podeu veure representat l'instrument que aquí presentem com a nou, el xerrac. L'arquet de violí que

l'acompanya és l'element que permet produir en el xerrac el so que desitgem obtenir. El fantasma ens suggereix la similitud del so del instrument amb el so que associem als fantasmes i, a la vegada, ens recorda la presentació misteriosa que el músic fa d'aquest instrument. (**La flauta màgica - Dies bildnis ist bezaubernd schön**)

7. Una mare fantasma bressolant el xerrac: en l'escena veiem la cantant que simula tenir un nen en braços que bressola tot cantant, i de nou el instrument que segueix tenint protagonisme és el xerrac. Aquí hem volgut traspassar aquests papers de l'escena a la mare fantasma (cantant) i al xerrac (nen), relacionant els elements que coneixem de la imatge anterior (n.6).

(**La flauta màgica - Wie stark ist nicht**)

8. Imatge del nen Mozart adormit, amb la imatge d'un gall cantant: la cançó del gall en el concert fa adormir els nostres músics, i aquí fa adormir el Mozart petit. Així ens apropem a la idea que tractant-se d'una cançó popular alemanya, va ser un dels temes populars que de petit va sentir sovint cantar a casa seva.

Variacions sobre el tema *Ah, vous dirai-je, maman* - El gall Quiquiriquic

9. El clarinet baix fa "equilibris" amb un tucà que fa sonar una flauta d'èmbol: en aquesta obra la melodia presenta un canvi on els músics barregen les seves improvisacions jazzístiques, amb la producció de sons que imiten ocells, animals i sorolls de la selva, sense perdre en tot moment l'ajut dels sons greus del clarinet baix. La relació del tucà i la flauta d'èmbol té un doble joc, recordar els sons improvisats i el instrument de joguina que toca la cantant: una flauta d'èmbol amb cos de tucà.

Petita serenata nocturna (Eine kleine nachtmusik).- Rondeau (Allegro)

10. Dos ninots d'una caixa de música, subjecten el violí, l'acordió i el baglamás: representa els tres instruments que veiem en escena i la representació de ninots de caixa de música que escenifiquen els músics.

Minuet en fa major

11. Un àngel cantant, amb una cinta on es llegeix “Agnus Dei”: aquí amb l'àngel fem referència a la imatge que veurem dalt de l'escenari,explicant el sentit religiós de l'obra, i al títol de la part de la Missa Brevis de la qual s'ha fet l'arranjament: “Agnus Dei”. **Missa brevis en re - Agnus Dei**

12. Un glockenspiel, amb una campaneta i la màscara d'ocell: representa el instrument que té el paper protagonista, el nom de la cançó que cantarem junts “Les campanes”, i el personatge d'aquesta obra que interpreta la cançó a *La flauta màgica*: Papageno, l'ocellaire.

La flauta màgica - Peus ràpids, coratge immediat (Schnelle FüBe, rascher Mut) (Les campanes)

13. Un bressol amb el tzouras i la trompeta amb sordina: el bressol representa la mètrica de l'obra que indueix a bressolar, i a dins s'hi troben els dos instruments que porten la melodia, el tzouras i la trompeta amb la sordina, que és el nou element presentat.

Petita serenata nocturna (Eine kleine nachtmusik) - Romance (Andante)

14. Dos instruments patinen sobre gel: aquesta imatge fa paral·lelisme amb el significat dels glissandos musicals que realitzen els instruments.

Dansa alemanya (Deutsche Tanze)

15. Un home i una dona vestits de l'època de Mozart, ballen amb un mocador a la mà: representen el ball que fan la cantant i un dels músics portant un mocador a la mà.

Sonata per a violí en mi menor – Minuet

16. La imatge d'un instrument de joguina amb la imatge d'un soldat: aquí hem volgut centrar tota l'atenció a la imatge de l'instrument de joguina que pren un protagonisme especial dins l'obra.

Divertimento núm. 4 – Allegretto

17. El clarinet baix, l'acordió, la darbouka i el flügelhorn van agafats de la mà i en surten diferents grafies: en l'obra aquests són els quatre instruments

que ens ofereixen sensacions diverses amb els seus ritmes i sons: inquiet, pesant, lleuger, volàtil... Tots van cap a la mateixa direcció, però cadascun a la seva manera. **Allegro en do**

18. Cinc nans amb els seus instruments: ens suggereix el tema final amb què enllaça la nostra obra. **Cassation – Andante**

19. Dos músics de l'època de Mozart, damunt d'una gòndola: a l'escena veiem com dos músics simulen anar amb gòndola mentre la cantant acompanyada per la resta d'instrumentistes interpreten junts l'obra.

Don Giovanni - Deh vieni alla finestra

20. Una cantant amb tot de boques al seu voltant, amb diferents posicions d'obertura: en aquesta imatge hem realçat el joc de diferents ritmes vocàlics, que acompanyen tota l'obra.

Vine, estimada cítara, vine! (Komm, Liebe Zither, Komm)

21. Imatge de Mozart amb partitures que cauen: representa el comiat d'un Mozart feliç d'haver compartit amb nosaltres aquest concert. Les seves partitures enllacen amb el inici de l'obra en què la cantant es troba unes partitures al terra de la sala, i a la vegada representa la partitura que us repartim quan veniu amb les escoles perquè després de compartir una experiència musical la puguem seguir recordant tot interpretant-ne les partitures.

Concertone per a 2 violins i orquestra. - Andante grazioso

10.-Enllaços a pàgines web

Per a aprofundir sobre W. A. Mozart:

http://es.wikipedia.org/wiki/Amadeus_Mozart

Per a consultes de continguts musicals, instruments i Història de la Música:

<http://es.wikipedia.org/wiki/> (A continuació poseu la paraula que voleu cercar)

<http://grups.blanquerna.url.edu/musical/> (Calaix de música)

Per a escoltar i visualitzar altres versions de les obres del CD:

<http://.tve.cat/programes/atrapasons>

<http://www.youtube.com/> i cercar l'obra de Mozart que desitgeu escoltar.

Per a conèixer més a fons instruments de corda polsada i orientals:

<http://www.eduardiniesta.com/web/>